

Bohoslužby v Zábřehu 6.února 2022

Lk 5, 1-11

Milé sestry, milí bratři, stačilo pár dní a pověst o Ježíši se rozšířila po celém okolí Kafarnaum, tedy města, kde se cítil celkem dobře. Z této popularity vyplývá, že mnozí nečekají na sobotní den, aby si ho poslechli při bohoslužbě v synagoze, ale přicházejí průběžně, vyhledávají ho na různých místech. Tak se také stane, že jednoho dne je Ježíš doslova obklíčen na břehu jezera. Jestli si trochu vybavíte konec Ježíšovy návštěvy v Nazaretu, tam na něj také dav tlačil. Chtěli ho shodit ze srázu. Nyní to na první pohled vypadá, že ho chtějí zatlačit do vod jezera. Zvláštní, jak různá motivace, tedy nesouhlas s Ježíšovým kázáním na jedné straně a horlivá touha mu naslouchat, může nakonec vést ke stejnému konci. Ježíš je pod tlakem, stejně jako bude pod tlakem Pilát, aby Ježíše ukřižoval. Ten výraz, který je přeložen trochu mírně ve smyslu, že u Ježíše byla tlačence, v sobě ve skutečnosti nenese nic moc dobrého. Možná to vyznívá trochu divně. Slyšení slova Božího a nátlak na toho, kdo jej ohlašuje. Může nám to ale trochu ukázat na roli zástupu, davu, který přichází, který Ježíše hledá.

Na břehu jezera se nám objevují dvě skupiny lidí, na které Ježíš nějakým způsobem reaguje. Říkám si, kdo vlastně tvořil ten zástup, který chce Ježíši naslouchat. Ono nemůže být moc hodin. Je ráno nebo brzké dopoledne, neboť rybáři po nočním lovu vystupují z loďek a čistí sítě. Kde se už tak brzy vzalo tolik lidí, že Ježíše tlačí do jezera? Jen tak si říkám, kdo by se tak mohl v běžný pracovní den objevit třeba na celé dopoledne při bohoslužbách v kostele? Jistě, doba Ježíšova se značně liší od té dnešní. Ovšem tenkrát nebylo možné vzít si z práce volno. Lidé buď měli svou živnost, nebo byli nádeníci, pracovali někde za mzdu. Vynechat jeden den práce znamenalo druhý den nemít co jíst. Těchto lidí se v davu táhnoucím za Ježíšem, téměř ho pronásledujícím asi moc neobjevilo. Ostatně to vidíme u těch rybářů. Vystupují z lodi, propírají sítě, věnují se své obživě a nikoliv tomu, aby se tlačili na Ježíše a toužili slyšet Boží slovo. Celkem mně děsí myšlenka, že mnozí tam v tom zástupu stojí, protože prostě nemají co jiného na práci. Buď jsou dobře zaopatřeni, nebo se živí různě jinak. To jistě nesnižuje touhu člověka po Božím slově, ale když si poskládám výrazy použité Lukášem hned na úvod dnešního textu, nejví se najednou všechno tak krásně a ideálně. A sám sebe se ptám, kde se vine ta hranice mezi skutečnou touhou po Bohu, po jeho slově, a mezi zvědavostí, mezi vyvíjením určitého nátlaku na Ježíše a na Boha. Myslím, že při každém shromáždění lidí kolem Ježíše je potřeba počítat s tímto dvojím přístupem. Pořád mi vrtá hlavou, proč evangelista Lukáš ve svém svědectví o Ježíši použil právě zde výraz, který použije už jen jednou a to právě u davu, který si vynucuje Ježíšovo ukřižování. Možná se s tím tolik nesetkáváme, ale v úmyslu naslouchat Božímu slovu nemusí být vždy jen upřímná touha po nalezení pravdy. Může v tom být provokace, výraz naštvání na Boha, takové to, když se s někým dohadujete a vykřiknete na něj,

aby vám tedy řekl, co máte dělat. V tom rozhodně nebývá touha se nechat poučit.

Mám za to, že evangelista Lukáš zde chce ukázat na rozdíl mezi davem, zástupem a učedníky. Ne náhodou zde může nastat ta asociace s posluchači v Nazaretu. A ne náhodou zde najdeme třeba narážky na různé posluchače akademiky, tedy takové, kteří rádi uslyší něco nového a zajímavého, ne však proto, aby něco nového a zajímavého v životě začali konat, ale aby si rozšířili svou sbírku nových a zajímavých myšlenek a názorů o Bohu a jeho slově. Když tak nad tím přemýšlím, je přeci zvláštní, že ten dav je tam vždy znovu a znovu, je všude, kde se Ježíš vyskytne a později čteme o tom, že ho následoval, šel za ním. Je to jistě pozoruhodné v souvislosti s tím, o čem tak Ježíše mohl kázat, mluvit. Jistě byl mnohem zajímavější kazatel než třeba já jako farář. Ovšem, tak nějak se i u nás mnohem méně obdařených kazatelů čeká, že zvěstované slovo povede k činu, že to, co dnes načerpáte, vás motivuje a posílí k jednání v dalších dnech. Tak nějak si říkám, že kdybychom tu dnes byli až do odpoledne a zítra už by hned ráno opět stál netrpělivý hlouček před modlitebnou, jistě by to zprvu pohládilo po duši, jak úžasně jsme zapálení do Božího slova. Jenže hrálo by to do chvíle, kdy by někdo vznesl otázku, kdy podle toho slova žijeme. Kde ho praktikujeme, jak se projevuje v našem běžném jednání. Vždyť je celkem divné, že ten dav stále naslouchá, naslouchá, ale není vidět, že by šel a konal. Třeba u takových pastýřů hned na počátku čteme, že odešli chválíce Boha, když viděli Ježíše. Podobné je to i s Annou nebo některými uzdravenými. Setkání s Ježíšem je naplnilo. Ale ten dav je takový nenasytný, skoro až nenaplnitelný. Možná proto Lukáš použije ten termín asociující až jakýsi nátlak na Ježíše při poslušání Božího slova. Jakoby tím říkal, že být posluchačem Božího slova a být Ježíšovým učedníkem není jedno a to samé. Ne každý, kdo hltá Boží slovo, je také Ježíšův učedník.

Skupinka rybářů se zde ocitá tak trochu náhodou. Alespoň na první pohled. Nějaký Ježíš mluvící k davu lidí je mimo jejich pozornost. Oni řeší trochu jiný problém. Nic nechytily, sítě jsou jen plné nečistot. Jinými slovy, spousta práce, spousta vynaložené energie a nic z toho není. Viditelně jsou lidé ve zcela jiné situaci než ten dav. Pravda, mohli bychom to jednoduše shrnout, že přeci jsou důležitější věci než úspěch v práci. Ostatně později Ježíš právě Martu kmitající kolem hostí uzemní, že si dělá mnoho zbytečných starostí, když jen dbá na plný stůl a raději si nesesedne, aby poslouchala Ježíše. Jenže zde na břehu jezera jsou na tom obě skupiny svým způsobem stejně. Rybáři hledající nasycení ve své práci vycházejí naprázdno. Dav hledající nasycení v Ježíšově slově vychází ale také naprázdno. Změna nastává zcela jinou cestou. V určitou chvíli se role těchto dvou skupin prohodí. Ježíš přestane mluvit k davu. Dav si jde po svém, částečně s pocitem uspokojení, částečně možná v rozpacích. Jdou domů, jistě budou potřebovat mnoho věcí dohnat. Asi nikdo z nich nevezme svitek zákona, aby si Ježíšova slova osvěžil, asi nikdo z nich nevyrazí, aby třeba těm neúspěšným rybářům donesl nějakou mouku nebo kus masa. Spolek rybářů teď naslouchá a je mu to také trochu divné. Za dne vyplout na hlubinu a začít lovit? Divné. Ale právě tento moment se stává zlomem. Vstupuje do něj důvěra. Zní to divně, ale když to říkáš, udělám to. Ovšem tím celý proces nekončí. Zase to můžeme srovnat s tím davem. Petr a jeho druhové byli svědky zázraku. Ježíš velice divným způsobem vstoupil do jejich života, zasáhl do nepříjemné situace. Velice jim pomohl. Stejně

jako pomohl mnoha jiným, než se seběhl dav na břehu jezera. Jak na to lidé v Kafarnaum a jinde reagovali? Byli unešeni, jistě zírali s otevřenou pusou, když viděli, co se to děje. A chtěli další a další kousky. Wow, pokračuj Ježíši dál, chceme vidět další a další divy. Lidé přicházejí za Ježíšem a chtějí, aby tam zůstal. Není to tak trochu znak nenasytnosti, jiná podoba toho, čemu dnes říkáme konzum? Nestává se sledování Ježíšových zázraků drogou, které si potřebujeme dávat víc a víc, abychom cítili její účinek. Tedy víc a víc senza skutků, abychom stále cítili tu Boží milost, jeho úžasnost. Jenže droga život ničí. Vím, zní to podivně, ale touha vidět stále víc a víc skutků Boží moci, to také životu moc neprospívá, protože člověka to časem přestane udržovat v nadšení z Božího díla, stane se mu běžným a časem zapadne do zapomnění. Ještě v horším případě bude volat po nějakém detoxu či nucené abstinenci. Toto není cesta učedníka. Tu Lukáš zdůrazňuje jiným způsobem. Petr vidí, co se stalo, padá na kolena a prosí, aby Ježíš od něj odešel, protože ho není hoden. Obrovská nehraná pokora. Čím je Petr jiný? V čem je jeho reakce jiná? Poznává, s kým se setkává. Poznává ten veliký rozdíl mezi sebou Ježíšem. Poznává, že Ježíš tu není, aby ho bavil, aby mu chystal každý den nějakou tu show. Je zde, aby mu dal nahlédnout do jeho života, aby tento život ovlivnil, změnil. Takto se také člověk stává Ježíšovým učedníkem. Ježíš není ten, na koho vytváříme nátlak, ale ten, před kterým poklekáme, obrazně by se dalo říct, jeho slovo nás tlačí k zemi, aby nás následně pozvedalo a plnilo pokojem.

V závěru čteme, že Petr a další opustili všechno a šli za Ježíšem. V něčem by to mohlo být podobné tomu, že ten dav také musel mnoho věcí nechat být, aby šel naslouchat Ježíši. Přesto to není totéž. Je v tom jeden zásadní rozdíl, který souvisí právě s tím, jestli jen chceme od Ježíše něco zajímavého slyšet, nebo jestli ho necháme zasáhnout do běhu našeho života, jestli na jeho slovo jen pokýveme hlavou, že je to zajímavé, nebo padneme na kolena, protože nebudeme moci zareagovat jinak.

Evangelista Lukáš tak již na začátek Ježíšova působení klade nenápadnou otázku, kterou si čtenáři musejí položit. Jsem část davu, nebo učedník? Jak zde odpovíme my sami?

Pane Ježíši, přivádíš mnoho lidí k úžasu nad svým slovem, nad svými činy. Pomoz nám porozumět, že tvé slovo ale nemá vést jen k úžasu, ale také k pokání a změně našeho způsobu života.

Amen.